

Kulturdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Remissvar avseende *Statens maritima och transporthistoriska museers och Statens försvarshistoriska museers redovisning av uppdrag att lämna förslag om organisationsförändring* (Ku2025/00416)

1 Synpunkter

Transporthistoriskt Nätverk (ThN) framför nedan en del kommentarer till och synpunkter på myndigheternas redovisning av uppdraget

1.1 3.4.1 Magasinslokaler

Om ytterligare behov av publik verksamhet, se vår punkt 1.4 nedan.

1.2 4.5.2 Magasin och säkra samlingar

Rörande utmaningarna kring omlokalisering av de försvarshistoriska fordons-samlingarna, som idag hanteras av *Arsenalén – Sveriges försvarsfordonsmuseum*, anser ThN att samlingen även fortsatt ska förvaras i anslutning till museet. Det bör dessutom vara mer kostnadseffektivt att skapa en ny förbättrad förvaring i samråd med museets stiftelse än att omlokalisera samlingen. ThN anser även att det är viktigt att den nya myndigheten tydliggör Arsenalens roll och uppdrag.

1.3 5.1 Organisationen

Nätverket tycket att det är negativt med att en fortsatt matrisorganisation föreslås eftersom det ger otydligheter i ansvar och befogenheter. ThN har sett att en överenskommelse med en avdelningschef kan visa sig inte gälla eftersom en annan nivåns chef i stället visar sig ha ett övergripande ansvar.

1.4 5.4 Förändring tar tid

Transporthistoriskt Nätverk inser att fokus på nätverkets frågor kan minska under själva omorganisationsperioden.

1.5 6.2 Överlappningar och skillnader i kärnverksamheten - nuläge

Utöver att försvarshistoriska samlingar och verksamhet samlas i en myndighet ser ThN också en fördel i att transportmedel samlas i en myndighet genom att Flygvapenmuseum kommer med i den samordnade myndigheten.

ThN önskar fortsätta det nuvarande goda samarbetet med SMTM in i den nya, sammanslagna, myndigheten där ThN står för ett samlat civilsamhällesengagemang kring det transporthistoriska kulturarvet.

1.6 6.4 Publik verksamhet

ThN ser ett behov av att även få till utökad publik verksamhet för civilflyg- och vägfordonssamlingarna. Dessa finns nu enbart i magasin med – i vissa fall – blygsam publik verksamhet.

1.7 8.7 Personella konsekvenser

Nätverket har upplevt SMTM satsning på en särskild intendent för kontakterna med det civila samhället som synnerligen positivt och hoppas på fortsättning av denna satsning i den nya myndigheten, gärna stärkt för att också omfatta det försvarshistoriska området.

1.8 10.2 Frågan om insynsråd

ThN önskar ingå i insynsrådet för att få med perspektiven från den omfattande verksamheten kring det rörliga kulturarvet som sker inom civilsamhället.

1.9 11.1 Myndighetens namn

Nätverket anser att namnet på den nya myndigheten bör vara *Statens militär- och transporthistoriska museer* (alternativt Sveriges militär- och transporthistoriska museer), med bibehållande av den nuvarande förkortningen SMTM. Då kan också myndighetens domännamn behållas.

1.10 11.2.3 Fortsatt om myndighetens ansvarsområden

ThN ser en möjlighet att särskilt få in aspekten av det immateriella kulturarvet under myndighetens ansvarsområde, vilket har varit en brist i den befintliga formuleringen. Ansaret bör naturligtvis gälla hela det försvars- och transport-historiska kulturarvet som ligger under myndighetens ansvarsområde. Därför föreslås en ändrad formulering av den nya paragrafen:

X § Myndigheten ska även handlägga frågor som rör vård av de traditioner, kunskaper och sedvänjor som utgör ett immateriellt kulturarv inom det försvars- och transporthistoriska området.

2 Presentation

Transporthistoriskt Nätverk, sektion inom Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd (ArbetSam) och med signatur ThN, samlar (inklusive ArbetSam själv) 11 riks-organisationer inom det *rörliga kulturarvet*. Nätverket bildades 2013 och fick sitt namn 2014, men initierades genom en mötesserie som startade 2012. Organisationerna företräder ett antal områden inom det rörliga kulturarvet:

- Vägens kulturarv – 3 organisationer (motorfordon, åkerier respektive häst-vagnar)
- Järnvägens och spårvägens kulturarv – 2 organisationer (museitåg på egen respektive annans, oftast statens, infrastruktur)
- Vattenvägarnas kulturarv – 3 organisationer (ång- och segelfartyg samt fritidsbåtar)
- Luftfartens kulturarv – 2 organisationer (luftfartyg, flygplan och helikoptrar)
- samt ”värdorganisationen” ArbetSam som samlar industrisamhällets kulturarv i stort.

Många av organisationerna är inriktade på kollektivt bevarande (i föreningsform) av kollektiva färdmedel, men andra har i stället inriktningen individuellt bevarande (enskilda personer) av individuella färdmedel. Dessa organisationer och deras individuella medlemmar (direktmedlemskap eller medlemskap via en förening tillhörande en riksorganisation) har det gemensamma att de ideellt verkar för att det rörliga kulturarvet inklusive dess tekniska dimension ska kunna såväl bevaras som användas och därmed visas upp som ett fungerande kulturarv i sin rätta kulturarvsmiljö – på väg, på räls, till sjöss och i luften.

Transporthistoriskt Nätverk i siffror:

	Föreningar/museer	Medlemmar
Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd, ArbetSam	600 museer	167 000
Båthistoriska Riksförbundet, BHRF	32 föreningar	9 000
Veteranflyggruppen EAA Sverige	350 flygplan	980
Järnvägshistoriska Riksförbundet, JHRF	32 föreningar	14 500
Motorhistoriska Riksförbundet, MHRF	175 klubbar	100 000
Museibanornas Riksorganisation, MRO	30 föreningar	16 000
Svensk Flyghistorisk Förening, SFF	13 föreningar	4 700
Sveriges Segelfartygsförening, SSF	72 medlemsfartyg	14 500
Sveriges Ångbåtsförening, SÅF	300 ångbåtar	15 000
Vagnhistoriska Sällskapet, VHS	1 förening	500
Åkerihistoriska Sällskapet, ÅHS	1 förening	400
Total		342 580

På uppdrag av Transporthistoriskt Nätverk

Helena Törnqvist
Arbetslivsintendent Arbetets museum